Dosar nr. 3-108/24 (2-24097648-02-3-02092024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
HOTĂRÎRE
În numele legii

10 septembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore şi Bostan Angela
Grefier Samatiuc Marina

Examinînd, în ședință publică, acțiunea în contencios administrativ electoral depusă de Vasile Bolea către Comisia Electorală Centrală privind anularea actului administrativ întocmit la cerere și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra grupul de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova -dl. Vasile Bolea,

A C O N S T A T A T :

<u>Obiectul acţiunii, circumstanţele cauzei.</u>

La 1 septembrie 2024, Vasile Bolea a depus acțiunea în contencios administrativ (contestație în materie electorală) îndreptată către Comisia Electorală Centrală, prin care a solicitat anularea Hotărîrii CEC nr. 2754 din 29 august 2024, obligarea înregistrării grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de președinte al Republicii Moldova -dl. Vasile Bolea.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a depus la Comisia Electorală Centrală pe data de 26 august 2024 cererea cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de președinte al Republicii Moldova-dl. Vasile Bolea.

La cerere au fost anexate toate actele prevăzute de lege și regulamentul CEC.

Prin Hotărîrea CEC nr. 2754 din 29 august 2024, a fost respinsă cererea de înregistrare a gmpului de inițiativă.

Indică reclamantul că, prin actul administrativ individual defavorabil este lipsit de dreptul de a participa în campania electorală pentru a candida la funcția de președinte al RM în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024.

Subliniază reclamantul că, considerentele pârâtului care au stat la baza refuzului sunt următoarele:

- Vasile Bolea ar fi membru al biroului politic al partidului Renaștere;
- Vasile Bolea ar fi fost susținut de blocul Victorie;
- Dat fiind afilierea politică nu poate candida independent.

La capitolul dat reclamantul indică că argumentele CEC menționate supra sunt ilegale, neîntemeiate, contrare circumstanțelor de fapt și de drept și în totalitate abuzive. În opinia reclamantului, pârâtul a aplicat legea contrar sensului acesteia iar unele concluzii în genere nu se bazează pe vreo normă de drept și reprezintă doar o opinie arbitrară și discreționară a autorității publice.

Menționează că, autoritatea pârâtă a ignorat poziția reclamantului care a venit cu explicații exhaustive la fiecare obiecție. CEC a refuzat să motiveze poziția și să vină cu argumente din punct de vedere legale. Unica prevedere legală menționată de către pârât este art. 1 din Codul electoral care prevede noțiunea de candidat independent. Toate calatele argumente ale CEC nu sunt bazate pe nicio normă legală decât pe propriile deducții și interpretări subiective ale legii.

Susține reclamantul că, în realitate, indiferent de activitățile politice anterioare ale sale, la data de 26 august 2024 la CEC a fost depus tot setul de acte privind înregistrarea grupului de inițiativă în claritate de candidat independent, fară nicio afiliere politică.

Legătura facută de către pârât a reclamantului cu Blocul Victorie nu este relevantă. Anume din motivul că CEC a refuzat înregistrarea blocului electoral Victorie, reclamantul a fost nevoit să candideze independent de orice partid.

Mai mult ca atât, pârâtul a ignorat în totalitate faptul că reclamantul pe data de 25 august 2024 a demisionat din toate funcțiile de conducere și membru al partidului politic „RENAȘTERE”. Astfel, la da de 26 august 2024, la depunerea dosarului la CEC, Vasile Bolea nu mai era membru de partid.

Ce ține de opiniile politice publice ale dlui Bolea sau ale altor entități, acestea nicidecum nu pot influența procedura administrativă cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă. Orice încercare de legătură și deducție este abuzivă și ilegală.

Menține reclamantul că, deține funcția de deputat în Parlament. Potrivit art. 68 din Constituție deputatul este în serviciul poporului. Orice mandat imperativ

este nul. Conform art. 71 din Legea Supremă Deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului. Contrar acestor norme constituționale CEC sancționează reclamantul pentru postări în rețelele de intemet sau pentru opiniile exprimate la adunările cu cetătenii.

Opinează reclamantul că, CEC-ul poate refuza înregistrarea unui grup de inițiativă în condițiile prevăzute de art. 65 și 140 din Codul electoral. Toate condițiile stabilite de aceste norme au fost îndeplinite. Nu există niciun temei legal de refuz de a înregistra grupul de inițiativă. Potrivit pct. 32 din Regulamentul CEC nr. 1166 din 11.08.2023 privind constituirea grupului de inițiativă - Comisia Electorală Centrală respinge cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în cazul în care după verificarea listei membrilor grupului de inițiativă se constată că mai puțin de 25 de persoane întrunesc condițiile necesare pentru a fi înregistrate în calitate de membri. De asemenea, drept temei de a refuza înregistrarea grupului de inițiativă servește lipsa sau neconformitatea actelor prevăzute la pct. 28. Și aceste prevederi au fost respectate.

Astfel, au fost depuse la CEC:

a) cererea în formă scrisă privind înregistrarea grupului de inițiativă, conform modelului prezentat în anexa nr. 3;

b) procesul-verbal al ședinței adunării cetățenilor / organului central privind susținerea / desemnarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova;

c) lista, în original, a cetățenilor care au participat la adunarea de constituire a grupului de inițiativă /a membrilor organului central care, potrivit statutelor lor, au competența de a desemna candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Lista prezentată va conține numele, prenumele, anul nașterii, domiciliul / reședința temporară și semnăturile acestora;

d) lista membrilor grupului de inițiativă, inclusiv versiunea electronică a listei care nu conține rubrica „ Semnătura ”;

e) declarația candidatului desemnat privind consimțământul său de a fi susținut în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținînd și declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor constituționale referitoare la domicilierea pe teritoriul Republicii Moldova și cunoașterea limbii române, existența studiilor superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă conform modelului prezentat în anexa nr. 4. Declarația va fi scrisă personal de candidatul desemnat la sediul Comisiei Electorale Centrale și prezentată concomitent cu setul de documente;

f) copia de pe buletinul de identitate al candidatului desemnat;

La respingerea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă pârâtul nu a motivat legal refuzul reieșind din prevederile normative menționate supra. Astfel, refuzul este unul abuziv și ilegal.

Ce ține de argumentul CEC referitor la calitatea de candidat independent menționează reclamantul că, potrivit art. 1 din Codul electoral - candidat independent- este persoana care își înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcții publice elective independent de partidele politice și de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător. Reclamantul a fost înaintat independent de orice partid sau bloc politic. Doar cetățenii din grupul de inițiativă l-au susținut. Aceste prevederi legale sunt respectate.

În același timp, concluziile CEC precum că din noțiunea de candidat independent reiese că candidatul nu are dreptul să fie nici membru de partid sau nu are dreptul să se expună public cu privire la procesele politice este una total abuzivă. Codul electoral nu prevede nici o interdicție pentru candidați de a fi membri de partid. Ar fi un absurd total să se limiteze drepturile cetățenilor doar pentru faptul că este membru de partid. Un cetățean poate fi membru de partid dar să decidă să candideze separat de partid dacă acesta nu-l susține. Este dreptul cetățeanului să demisioneze sau nu din calitatea sa de membru de partid. Acest fapt nu poate fi impediment, atât timp cât nu există o interdicție legală expresă că candidatul independent nu trebuie să fie membru de partid.

În acest caz, consideră reclamantul că este necesar de a folosi analogia legii electorale. Art. 149 alin. (2) din Codul electoral prevede că, pînă la validarea mandatului, candidatul ales la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă Curții Constituționale confirmarea faptului că nu este membru al vreunui partid politic. Deci, în acest caz legiuitorul a prevăzut expres condiție imperativă de a nu fi membru de partid. În cazul desemnării de către un grup de cetățeni astfel de norme imperative nu există iar interpretarea extensivă a legii de către CEC este arbitrară și ilegală.

Subliniază reclamantul că, art. 41 din Constituție garantează dreptul cetățenilor de a se asocia liber partidelor politice. Potrivit art. 6 alin. (2) din Legea privind partidele politice stabilește că nici o persoană nu poate fi constrânsă să adere sau să nu adere la un partid politic. Art. 7 alin. (3) din aceeași lege subliniază că, aderarea la un partid politic, precum și pierderea calității de membru al acestuia nu pot servi temei pentru acordarea de privilegii sau pentru limitarea drepturilor și îndatoririlor fundamentale. Atât Constituția RM, la art. 38 dar și legislația electorală nu prevede vreo restricție directă de a candida independent chiar și unor membri de partid. Consideră că o altă interpretare a prevederilor legale ar contraveni flagrant principilor unui stat de

drept, dreptului de a fi ales, libertății de opinie și asociere garantate de art. 10, 11 și art. 3 protocolul I al CEDO.

Totodată, reitereză că la data depunerii la CEC a cererii reclamantul Vasile Bolea nu mai era membru de partid. Acest fapt a fost omis cu desăvârșire de CEC.

Deasemenea atenționează asupra faptului că, Comisia Electorală Centrală, conform art. 18 din Codul electoral are misiunea creării de condiții optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte. Potrivit art. 19 alin. (1) CEC este obligat să se conducă de principiul imparțialității și neutralității politice.

Făcînd referire la prevederile articolelor 16 alin. (2), 21, 22 alin. (2), 23 alin. (1) 24 alin. (1), 25 din Codul administrativ, reclamantul susține că, organul electoral, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil contestat a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice - principiul disponibilității și principiul egalității armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei hotărâri, fără a se lua în calcul argumentele prezentate de către reclamant, reprezintă un tratament discriminatoriu, inechitabil.

Autoritatea pârâtă și-a motivat refuzul prin faptul că reclamantul nu corespunde unor cerințe care nici nu sunt prevăzute de lege. Pârâtul a venit cu unele concluzii subiective. CEC a dat apreciere proprie unei situații de fapt care nu este reglementată. Astfel Comisia a aplicat în privința reclamantului reguli inexistente, punând în situații total dezavantajoasă și discriminatorie. Chiar dacă reclamantul a prezentat toate actele necesare strict conform prevederilor Codului electoral și Regulamentul CEC, pârâtul a decis să se abată de la norma legală și să solicite alte cerințe, care nici nu puteau fi cunoscute și nici nu erau obligați să le prezinte în virtutea legii. Astfel autoritatea pârâtă a sfidat un principiu constituțional al accesibilității și previzibilității legii (art. 23 din Constituție).

<u>În temeiul celor menționate supra, reclamantul solicită:</u>

- anularea Hotărârii CEC nr. 2754 din 29 august 2024 emisă „ *la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea*”;

- obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra grupul de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de președinte al Republicii Moldova, dl Vasile Bolea.

<u>Expunerile pîrîtului asupra aspectelor de drept și de fapt ale acțiunii în contencios administrativ;</u>

Prin referința depusă, autoritatea publică pârâtă - Comisia Electorală Centrală, a indicat că, în conformitate cu art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17. Potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă. În acest sens, cu titlu de principiu, urmează a fi identificat și precizat care anume drept, prin prisma acțiunii înaintate, se pretinde a fi revendicat și aparent încălcat prin activitatea administrativă.

Indică autoritatea publică pîrîtă că, după cum invocă reclamantul în calitatea lui de solicitant, se încalcă dreptul său electoral de a participa la alegeri în calitate de candidat independent.

In acest context menționează că, Comisia a recepționat și înregistrat sub nr. CEC- 7/15577 din 26 august 2024 cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea, aceasta fiind soluționată prin hotărârea Comisiei nr. 2754 din 29 august 2024, conform căreia cererea de înregistrare a fost respinsă.

Ulterior, domnul Vasile Bolea a depus cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea, înregistrată sub nr. CEC-7/15708 din 30 august 2024. Ținând cont că cererea repetată nu a conținut elemente noi cu referire la statutul de candidat independent care nu ar fi fost aduse la cunoștința Comisiei la data de 29 august 2024, aceasta, în corespundere cu prevederile art. 80 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, care stabilește că, în cazul în care după expedierea răspunsului se depune o nouă petiție de același petiționar, cu același obiect, nu a fost examinată, fapt comunicat domnului Vasile Bolea prin scrisoarea nr. CEC-8/5772 din 31 august 2024.

Deși domnul Vasile Bolea a încercat să separe cele două cereri ca fiind proceduri independente, CEC subliniază că diferențele dintre ele sunt doar legate de lista membrilor grupului de inițiativă. De facto, ambele cereri se referă la același obiect și sunt, prin urmare, inadmisibile ca proceduri separate, or, de altfel, s-ar admite înregistrarea de 2 ori a aceleiași persoane în calitate de candidat la funcția de Președinte, fapt contrar atât exigențelor art. 140 alin. (1) din Codul electoral, cât și însuși conceptului individual al alegerilor la funcția de Președinte al țării, conform cărora grupul de inițiativă poate susține doar un singur candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Membrii unui grup de inițiativă nu pot fi în același timp membri ai altui grup de inițiativă.

Menționează autoritatea publică pîrîtă că, în ziua de 26 august curent reclamantul a depus o cerere de înregistrare în calitate de candidat independent, care se examinează și pe marginea căreia se emite actul administrativ defavorabil de respingere, iar pe 31 august curent depune o altă cerere de înregistrare în aceeași calitate, fară a fi contestată la momentul respectiv soluția inițială. Adică, prin faptul depunerii unei cereri noi, fară a fi contestată soluția pe cererea precedentă, în situația în care nu se admite mai mult de o cerere pentru înregistrare în calitate de candidat independent, se prezumă și implicit se deduce, conform logicii formale, parte indispensabilă a oricăror efecte juridice, că reclamantul a recunoscut rezultatele soluției inițiale și a inițiat o nouă procedură administrativă.

Subsecvent, ca urmare a analizei cererii repetate, s-a constatat că aceasta nu conține elemente noi, decât o diferență nesemnificativă a listei membrilor grupului de inițiativă, fapt pentru care acesteia nu s-a dat curs în condițiile art. 80 alin. (3) din Codul administrativ, cererea în cauză fiind calificată drept repetată din cadrul altei proceduri administrative, deja soluționate, păstrând în acest sens unitatea procedurii.

Astfel, având în vedere admisibilitatea unei singure înregistrări în calitate de candidat la funcția de Președinte, reclamantul urma să aleagă o singură cale de contestare, fie a Hotărârii Comisiei nr. 2754/2024, fie a răspunsului nr. CEC-8/5772 din 31 august 2024 în sensul obligării Comisiei să examineze în fond cererea repetată, care cel puțin conține alte persoane în componența grupului de inițiativă. Adică reclamantul, sub sancțiunea inadmisibilității, îi revenea obligația de a selecta izvorul unui drept individualizat - fie cererea inițială, fie cea repetată cu privire la componența nouă a grupului.

Indică autoritatea publică pîrîtă că, contrar principiului păstrării uniformității materiei juridice, care asigură securitatea raporturilor juridice, reclamantul a înaintat prezenta acțiune împotriva hotărârii Comisiei nr. 2754 din 29 august 2024, iar în paralel a contestat la Comisie răspunsul nr. CEC-8/5772 din 31 august 2024, insistând asupra examinării în fond a cererii repetate și, implicit, asupra înregistrării unui grup de inițiativă într-o altă componență decât cea solicitată în procedura inițială, adică a separat din voință proprie o singură solicitare admisibilă în cele două proceduri paralele, una în fața instanței, iar alta în fața Comisiei.

Menționează că, în conformitate cu art. 93 alin. (2) din Codul electoral, contestația se declară inadmisibilă, în special, când a fost depusă concomitent la un alt organ electoral, o altă autoritate competentă sau în instanța de judecată, în condițiile art. 99.

Potrivit art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Deci, pe de o parte, contestația înaintată nu îndeplinește condițiile de admisibilitate, fiind contestată concomitent în paralel la organul electoral și instanța de judecată, pe de altă parte, prin acțiunile sale de a solicita examinarea concomitentă a două cereri de înregistrare în calitate de candidat independent, reclamantul nu poate pretinde la revendicarea unui drept, or el nu dispune de dreptul de a depune concomitent două cereri de înregistrare în aceeași calitate, unica diferență constând în componența diferită a grupului de inițiativă, și, contrar propriei obligații, nu a facut uz de dreptul său liber de a alege în baza cărei cereri își revendică dreptul său pretins lezat.

Astfel, carențele scoase în evidență mai sus, care țin în exclusivitate de acțiunile vicios intenționate ale reclamantului și nu pot fi imputate sub niciun pretext autorității publice, reprezintă o barieră de netrecut a testului de admisibilitate a cererii înaintate în fața instanței de judecată, or, în caz contrar, s-ar compromite securitatea raporturilor juridice în materia individualizării candidaturii înaintate la o funcție electivă.

Din cele menționate supra, autoritatea publică pîrîtă deduce că, pe de o parte, Comisia, desfașurînd activitatea administrativă de examinare a admisibilității cererii de înregistrare a grupului de inițiativă nu a exercitat vreo ingerință în dreptul existent al solicitantului, ci a stabilit în baza unei situații de fapt un temei de drept ce atestă lipsa dreptului solicitantului de a candida ca independent atât timp cât acesta de facto nu a înlăturat viciul arătat prin hotărârea Comisiei nr. 2754 din 29 august 2024 .

Cu referire la fondul acțiunii, CEC a menționat că, conform art. 27 lit. a) din Codul electoral, una dintre atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală este supravegherea executării prevederilor prezentului cod și ale altor acte normative care conțin dispoziții referitoare la desfașurarea alegerilor.

Potrivit noțiunii de la art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, candidatul independent este persoana care își înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcții publice elective independent de partidele politice și de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător.

În acest sens, remarcă că, prin cererea înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/14874 din 30 iulie 2024, Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei și Partidul Politic „VICTORIE” au solicitat înregistrarea Blocului Electoral

„VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participare la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024.

La cerere a fost anexat Procesul-verbal al ședinței Biroului Politic al Partidului Politic „RENAȘTERE” din 30 iulie 2024, contrasemnat de membrii Biroului politic al acestui partid, în lista cărora se regăsește domnul Vasile Bolea.

Suplimentar remarcă că, prin cererea înregistrată la Comisie sub nr.CEC-7/14951 din 2 august 2024, Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei și Partidul Politic „VICTORIE” au solicitat înregistrarea Blocului Electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participare la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024.

La cerere a fost anexat Procesul-verbal al ședinței Biroului Politic al Partidului Politic „Renaștere” din 2 august 2024, contrasemnat de membrii Biroului politic al acestui partid, în lista cărora se regăsește domnul Vasile Bolea.

Mai mult decât atât, conform informațiilor publice disponibile pe site-ul oficial al Autorității Naționale de Integritate, la rubrica „Portalul Declarațiilor”, subrubrica „Declarații de avere și interese personale”, domnul Vasile Bolea a depus declarația de avere și interese personale. Potrivit informațiilor de la pct. 3 din declarație, funcția ocupată de Vasile Bolea este „Membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”, Organ de conducere al Partidului din data de 2023-05-21, numit(ă)/angajat(â) prin Altele (Proces-Verbal nr. 1 din 21.05.2023)”.

Având în vedere cele menționate, Comisia a constatat că statutul actual al lui Vasile Bolea, în calitate de membru al unui partid politic, este incompatibil cu statutul unui candidat independent. Or, o tratare contrară ar lipsi noțiunea de candidat independent de aplicabilitate, aceasta rămânând una declarativă. Adică orice exponent politic cu statut activ și-ar putea declara independența față de partid, pe cînd efectiv face parte din acesta, inducând în eroare și creînd confuzie destinatarului normei în cauză în persoana alegătorului, ceea ce ar lipsi prevederea respectivă de scopul legitim urmărit.

În acest sens, Comisia a reținut concluziile Curții Constituționale expuse în pct. 61 din Hotărârea nr. 20/2015, potrivit cărora: „O normă urmează a fi edictată în sensul aplicării acesteia. Imposibilitatea aplicării face norma inexistentă”. Adică, după cum s-a făcut trimitere inclusiv în pct. 31 din Decizia Curții Constituționale nr. 8/2020: *Actus interprelandus est potius ut valeat quam utpereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării). Prin urmare, cu titlu de principiu, Comisia relevă că admisibilitatea

desemnării unei persoane în calitate de candidat independent este precondiționată în mod imperativ de statutul apolitic al acesteia, indiferent de nivel - membru de partid, membru al organului colegial al partidului sau președinte al acestuia.

Comisia observă că deja cererea de demisie a domnului Vasile Bolea din funcția de membru al organului de conducere al Partidului Politic „RENAȘTERE” și încetare a calității de membru de partid anexată la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, depusă de Vasile Bolea împreună cu setul de documente pentru înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova cu nr. CEC-7/15708 din 30 august 2024, conține neconformități.

Drept argument în acest sens, Comisia face trimitere la art. 12 alin. (4) al Statutului Partidului Politic „RENAȘTERE”, conform căruia, calitatea de membru al Partidului Politic „RENAȘTERE” se dobândește din data adoptării hotărârii organizației de partid respective și înregistrarea persoanei în evidență. Odată cu acceptarea cererii, persoana devine membru al Partidului Politic „RENAȘTERE”, dobândind toate drepturile și responsabilitățile ce decurg din statutul de membru de partid.

Potrivit art. 12 alin. (5) din Statut, membrii Partidului Politic „RENAȘTERE” sunt înscriși în Registrul de Evidență cu date de identificare. Evidența membrilor se face de secretariatul Partidului în baza acordului fiecărui membru privind prelucrarea datelor sale cu caracter personal, conform legislației în vigoare și se actualizează anual.

Potrivit art. 14 alin. (2) din Statut, cererea de demisie se face în scris, sub semnătură individuală, și se adresează organizației primare din care face parte demisionatul sau organului ierarhic superior al Partidului. Odată cu cererea de demisie se va depune și carnetul de membru. În acest sens, autoritatea publică pîrîtă menționează că Vasile Bolea nu a anexat la cererea de demisie carnetul de membru de partid, care urma a fi anexat la cerere.

Totodată, în sensul depunerii cererii de demisie, potrivit art. 36 alin. (1) lit. i) din Statut, Consiliul Republican are atribuția de a elibera din funcții, la propunerea Președintelui Partidului, înainte de termen, membrii Consiliului, Biroului, Comisiei de Partid și Comisiei Centrale de cenzori, în cazul prevăzut de statut.

Odată recepționată cererea de demisie a lui Vasile Bolea de către președintele interimar al partidului, doamna Natalia Parasca, avea obligația să convoace, în conformitate cu art. 35 alin. (2) din Statut, Consiliul Republican pentru a decide asupra cererii de demisie, având în vedere faptul că domnul

Bolea este membru al Biroului Permanent al Partidului. Simplul act de demisie din funcția de membru al organului de conducere și încetarea calității de membru al Partidului Politic „RENAȘTERE”, fară deciziaConsiliului Republican care să ateste că de demisie s-a luat cunoștință și este aprobată, nu ar constitui un temei juridic suficient pentru a confirma respectarea procedurilor interne ale partidului.

Susține că, Comisia a mai expediat un demers cu nr. CEC-8/5732 din 28 august, prin care a solicitat poziția argumentată în privința faptului de a fi desemnat în calitate de candidat independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, având în vedere statutul actual al domnului Vasile Bolea de membru al Biroului Politic al Partidului Politic Partidul „RENAȘTERE”.

Prin răspunsul înregistrat sub nr. CEC-7/15620 din 29 august 2024, solicitantul a comunicat că la data de 26 august 2024, împreună cu un grup de cetățeni, a decis să candideze independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor din 20 octombrie 2024. Acesta a susținut că atât reclamantul, în calitate de candidat independent, cât și grupul de cetățeni nu au nimic în comun cu activitatea în vreun partid politic sau altă organizație. Susține că aceste activități sunt separate.

Observă autoritatea publică pîrîtă că susținerile lui Vasile Bolea precum că activitatea sa anterioară politică nu are vreo legătură cu decizia de a candida independent și că aceasta nu ar influența într-un oarecare mod campania sa în calitate de candidat independent urmează a fi privite critic. Or, reclamantul a participat la constituirea a două blocuri electorale - Blocul Electoral „VICTORIE - ПОБЕДА”, pentru participarea la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024 și Blocul Electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din aceeași dată.

Menționează că, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 29 august 2024, recursul înaintat de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” a fost declarat inadmisibil, respectiv un atare bloc nu a fost înregistrat.

Mai mult, conform informației publice mediatizate, Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei și Partidul Politic „VICTORIE” au avut intenția de a forma un bloc și l-au declarat drept candidat pe domnul Vasile Bolea, fapt care atestă circumstanțe de contradicție între starea de fapt și declarațiile solicitantului.

În acest sens, la sitnpla accesare a portalului web www.facebook.com, a paginii oficiale a lui Vasile Bolea: https://www.facebook.com/bolea-deputat, se atestă participarea acestuia împreună cu solicitanții înregistrării Blocului Electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” de Ziua Independenței Republicii Moldova la depunerea de flori la monumentul domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt din Chișinău. Mai mult, tot din postările publice ale lui Vasile Bolea se atestă că acesta a participat la mai multe evenimente în zilele de 25-28 august 2024 alături de reprezentanții blocului neînregistrat „VICTORIE - ПОБЕДА” și sub egida acestui așa-numit bloc, capturile de ecran în acest sens fiind anexate la dosarul administrativ.

În acest sens, Comisia reține concluziile imperative expuse în pct. 90 - 97 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2014 privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 și validarea mandatelor deputaților aleși, conform cărora sunt inadmisibile crearea și funcționarea unor blocuri electorale camuflate, adică candidarea unui conducător de partid din partea altei entități politice. În cazul de față, un „candidat independent” care, de facto, este reprezentantul unui grup/bloc neînregistrat în cursa electorală.

Astfel, în lumina celor expuse supra, CEC consideră că acțiunea reclamantului nu îndeplinește condițiile de admisibilitate sub aspectul respectării art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022 și în mod subsecvent fiind neîntemeiată.

Având în vedere circumstanțele sus menționate Comisia Electorală Centrală solicită instanței declararea prezentei acțiuni inadmisibilă, iar în cazul trecerii testului de admisibilitate, solicită respingerea acțiunii ca fiind nefondată și neîntemeiată.

Explicațiile participanților la proces prezentate în cadrul ședinței de judecată:

Reclamantul Vasile Bolea și reprezentantul său, avocatul Marco Dumitru, în ședința de judecată au susținut integral motivele de fapt și de drept expuse în cererea de chemare în judecată. Au solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat.

Reprezentantul autorității publice pîrîte Comisia Electorală Centrală, Hamîc Diana, în ședința de judecată a pledat pentru respingerea acțiunii formulate de Vasile Bolea, în temeiul motivelor indicate în referința depusă.

Motivele hotărîrii:

Acțiunea înaintată de Vasile Bolea este admisibilă dar neîntemeiată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare de Completul judiciar specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii:

Potrivit art. 2 alin. (2) Cod administrativ, (2) Anumite aspecte ce ţin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară şi nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit art. 3 Cod administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinîndu-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Potrivit art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

Potrivit art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În temeiul art. 10 și art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, Hotărârea CEC nr. 2754 din 29 august 2024 „*cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea*”– constituie un act administrativ individual defavorabil reclamantului.

Potrivit art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care

revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) Cod administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Din interpretarea logico-juridică a normelor pre citate, rezultă că unul din elementele definitorii ale acţiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative, or, acțiunea în contencios administrativ trebuie să urmărească revendicarea unui drept subiectiv vătămat.

În conținutul acțiunii depuse, Vasile Bolea a invocat că prin activitatea administrativă a Comisiei Electorale Centrale manifestată prin emiterea Hotărârii CEC nr. 2754 din 29 august 2024 „*cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea*", ia fost încălcat dreptul fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

Potrivit art. 206 alin. (1) lit.b) Cod administrativ, (1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare).

La caz, reieșind din obiectul acțiunii se atestă că reclamantul a formulat o acțiune în obligare. Or procedura administrativă a fost inițiată la cererea reclamantului cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea sa în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Potrivit art. 191 alin. (3) Cod administrativ, Curtea de apel Chişinău soluţionează în primă instanţă acţiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Naţională a Moldovei, precum şi acţiunile în contencios administrativ atribuite în competenţa sa **prin Codul electoral**.

Potrivit art. 98 Cod electoral, (1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanţele de judecată competente examinează acţiunile în domeniul electoral după cum urmează:

2) Curtea de Apel Chişinău soluţionează în primă instanţă:

a) contestaţiile împotriva acţiunilor/inacţiunilor şi a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale;

Potrivit art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, **dacă legea nu prevede altfel**.

Potrivit art. 95 alin. (1) și (8) din Codul electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestaţiilor este de 3 zile, care se

calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârşită acţiunea, a fost identificată inacţiunea sau a fost adoptată hotărârea. (8) Înaintarea acţiunilor în contencios administrativ, precum şi exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătoreşti se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că acțiunea înaintată de Vasile Bolea întrunește condițiile de admisibilitate, or actele cauzei atestă că actul administrativ contestat a fost emis la 29 august 2024, iar acțiunea a fost depusă la instanța competentă la 1 septembrie 2024.

Totodată se atestă că, reclamantul a prezentat dovada achitării taxei de timbru în sumă de 200 lei în conformitate cu prevederile art. 2 al Legea taxei de stat, nr. 213 din 31.07.2023.

Analiza fondului acțiunii în contencios administrativ;

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: **respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).**

Conform art. 225 Cod administrativ, (1) Instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) şi-a exercitat dreptul discreţionar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar;

d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Cu raportare la litigiul dedus judecății, Completul judiciar reține următoarele prevederi legale:

Codul electoral al Republicii Moldova:

Articolul 1. Noţiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noţiuni generale:

candidat independent – persoană care îşi înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcţii publice elective independent de partidele politice şi de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător;

Articolul 18. Misiunea Comisiei Electorale Centrale

Misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condiţiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetăţenii Republicii Moldova a dreptului constituţional de a alege şi de a fi aleşi în cadrul unor alegeri libere şi corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislaţiei cu privire la finanţarea partidelor politice şi a campaniilor electorale.

Articolul 26. Atribuţiile Comisiei Electorale Centrale în domeniul supravegherii şi controlului privind finanţarea partidelor politice şi a campaniilor electorale

(1) În calitate de organ independent de supraveghere şi control privind finanţarea partidelor politice şi a campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală:

k) exercită alte atribuţii de supraveghere şi control al respectării legislaţiei cu privire la finanţarea partidelor politice, a campaniilor electorale şi a grupurilor de iniţiativă, în conformitate cu prevederile prezentului cod şi ale Legii nr.294/2007 privind partidele politice.

Articolul 140. Grupurile de iniţiativă

(1) În cazul în care iniţiativa de a susţine candidaţi la funcţia de Preşedinte al Republicii Moldova vine de la cetăţeni, se constituie un grup de iniţiativă pentru susţinerea candidatului din cel puţin 25 şi cel mult 100 de persoane cu drept de vot. Grupul de iniţiativă se constituie în urma unei adunări, la care se decide susţinerea candidatului la funcţia de Preşedinte al Republicii Moldova, se alege conducătorul grupului şi se aprobă lista membrilor grupului de iniţiativă, cu indicarea datelor de identitate ale acestora. Grupul de iniţiativă poate susţine doar un singur candidat la funcţia de Preşedinte al Republicii Moldova. Membrii unui grup de iniţiativă nu pot fi în acelaşi timp membri ai altui grup de iniţiativă.

(2) Înainte de a începe adunarea se efectuează înregistrarea participanţilor la adunare, întocmindu-se o listă în care se înscriu numele, prenumele, anul naşterii, domiciliul şi se aplică semnăturile acestora.

(3) Lista membrilor grupului de iniţiativă, în care este indicat conducătorul acestui grup, se depune la Comisia Electorală Centrală, cel târziu cu 50 de zile înainte de ziua alegerilor, de către candidatul desemnat la funcţia de Preşedinte al Republicii Moldova.

(4) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute la alin.(1)–(3), Comisia Electorală Centrală înregistrează grupul de iniţiativă şi eliberează membrilor acestui grup legitimaţii în termen de 3 zile de la data depunerii listei membrilor.

(5) În cazul partidelor politice şi al blocurilor electorale, grupul de iniţiativă se constituie în aceleaşi condiţii.

(6) Procedura detaliată privind constituirea şi înregistrarea grupului de iniţiativă se stabileşte în regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că, a data de 26 august 2024, Vasile Bolea, candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de către adunarea cetățenilor, a depus la Comisia Electorală Centrală cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în susținerea sa cu următoarele documente anexate:

a) procesul-verbal din 26 august 2024 al ședinței adunării cetățenilor privind susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova;

b) lista, în original, a cetățenilor care au participat la adunarea de constituire a grupului de inițiativă;

c) lista membrilor grupului de inițiativă, inclusiv versiunea electronică a listei;

d) declarația candidatului privind consimțământul de a fi susținut în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând şi declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor constituționale referitoare la domicilierea pe teritoriul Republicii Moldova, cunoașterea limbii române, existența studiilor superioare absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă;

e) copia de pe buletinul de identitate al candidatului desemnat;

Conform documentelor prezentate, adunarea cetățenilor privind susținerea domnului Vasile Bolea în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova și constituirea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor susținătorilor candidatului desemnat a avut loc pe 26 august 2024, la care au participat 83 de cetățeni. În urma examinării procesului-verbal, se constatată că toate cele 83 de persoane prezente la adunare și-au pus semnătura pe lista participanților.

Potrivit procesului-verbal al adunării din 26 august 2024, grupul de inițiativă a fost format din 83 de membri, iar în calitate de conducător al grupului de inițiativă a fost ales Vasile Bolea. În cadrul adunării cetățenilor, conducătorului grupului de inițiativă i-a fost delegată competența de a înainta cereri de modificare și completare a listei membrilor grupului de inițiativă, precum și de a desemna persoana responsabilă de finanțele grupului de inițiativă (trezorierul).

În procesul de examinare a dosarului prezentat, autoritatea publică pîrîtă a depistat unele neclarități și neconformități.

Astfel, prin demersul Comisiei nr. CEC-8/5722 din 27 august 2024, s-a solicitat lui Vasile Bolea să clarifice aspectul ce ține de titlul anexei procesului-verbal al ședinței adunării de constituire a grupului de inițiativă privind susținerea sa la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Răspunsul reclamantului a fost înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/15593 din 27 august 2024. Astfel, referitor la solicitarea Comisiei Electorale Centrale de a clarifica de ce, în titlul anexei procesului-verbal al ședinței adunării de constituire a grupului de inițiativă privind susținerea candidatului Vasile Bolea la funcția de Președinte al Republicii Moldova, ziua alegerilor este menționată ca fiind ”20” august 2024, Vasile Bolea a calificat această eroare drept una tehnică și a solicitat Comisiei să considere data corectă de ”20” octombrie 2024 în titlul anexei respective.

Suplimentar, Comisia Electorală Centrale a mai expediat un demers în adresa reclamantului cu nr. CEC-8/5732 din 28 august, prin care a solicitat poziția argumentată în privința faptului de a fi desemnat în calitate de candidat independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, având în vedere statutul actual al domnului Vasile Bolea de membru al Biroului Politic al Partidului Politic Partidul „RENAŞTERE”.

Prin răspunsul înregistrat sub nr. CEC-7/15620 din 29 august 2024, Vasile Bolea a comunicat că la data de 26 august 2024, împreună cu un grup de cetățeni, a decis să candideze independent la funcția de președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor din 20 octombrie 2024. Acesta susține că atât el, în calitate de candidat independent, cât și grupul de cetățeni nu au nimic comun cu activitatea în vreun partid politic sau altă organizație. Susține că aceste activități sunt separate. A mai menționat că, în cadrul alegerilor din 20 octombrie 2024 candidează total independent de Partidul Politic „RENAȘTERE”, care nu s-a expus asupra acestei chestiuni. Argumentează că activitatea sa anterioară politică nu are vreo legătură cu decizia de a candida independent și consideră că nici nu va influența într-un oarecare mod campania sa în calitate de candidat independent.

A mai susținut Vasile Bolea că niciunul din membrii biroului politic al Partidului Politic „RENAȘTERE” nu face parte din grupul de inițiativă, ceea ce după cum consideră acesta, denotă independența de luare a deciziei de a candida separat de acest partid. Drept argument, solicitantul a expus noțiunea de candidat independent din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căreia candidatul independent este persoana care îşi înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcţii publice elective independent de partidele politice şi de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător. Drept urmare, a expus poziția precum că a fost înaintat independent de orice partid sau bloc politic și că doar

cetățenii din grupul de inițiativă l-au susținut. Consideră ca a respectat prevederile legale, susținând că au fost respectate prevederile art. 140 din Codul electoral nr. 325/2022.

A mai argumentat Vasile Bolea că art. 41 din Constituția Republicii Moldova garantează dreptul cetățenilor de a se asocia liber partidelor politice. Mai invocă art. 6 alin. (2) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007, care stabilește că nici o persoană nu poate fi constrânsă să adere sau să nu adere la un partid politic. De asemenea, invocă prevederile art. 7 alin. (3) al aceleiași legi, potrivit căruia aderarea la un partid politic, precum şi pierderea calității de membru al acestuia nu pot servi temei pentru acordarea de privilegii sau pentru limitarea drepturilor şi îndatoririlor fundamentale.

În completarea poziției sale Vasile Bolea a mai indicat că legislația electorală, cât și art. 38 din Constituția Republicii Moldova nu prevede o restricție directă de a candida independent chiar și unor membri de partid.

Examinând documentele prezentate, Comisia Electorală Centrală prin Hotărîrea nr.2754 din 29 august 2024, a respins cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea, din motivele arătate în partea motivată a hotărârii.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău apreciază ca fiind întemeiată Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.2754 din 29 august 2024, din următoarele considerente.

Completul judiciar reține că, prin cererea din 26 august 2024, Vasile Bolea, în calitate de candidat **independent** la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de către adunarea cetățenilor, a depus la Comisia Electorală Centrală cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în susținerea sa.

Potrivit noțiunii de la art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, ***candidatul independent*** este persoana care îşi înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcţii publice elective **independent de partidele politice şi de blocurile electorale**, înregistrată în modul corespunzător.

La capitolul dat, Completul judiciar reține că, prin demersul nr. CEC-7/14874 din 30 iulie 2024, de către Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic Forța de Alternativă şi de Salvare a Moldovei și Partidul Politic „VICTORIE” a fost depusă cererea de înregistrare a blocului electoral Blocul Electoral „VICTORIE- ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul constituțional din 20 octombrie 2024.(f.d.a. 15)

La cererea dată a fost anexat Procesul-verbal al ședinței Biroului Politic al Partidului Politic „Renaștere” din 30 iulie 2024, contrasemnat de membrii

Biroului politic al acestui partid, în lista cărora se regăsește și Vasile Bolea.(f.d.a. 22-24)

Suplimentar se reține că, prin demersul nr.CEC-7/14951 din 2 august 2024, de către Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic Forța de Alternativă şi de Salvare a Moldovei și Partidul Politic „VICTORIE” a fost depusă cererea de înregistrare a blocului electoral Blocul Electoral „VICTORIE- ПОБЕДА” pentru participarea la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024. (f.d.a.35)

La cererea dată a fost anexat Procesul-verbal al ședinței Biroului Politic al Partidului Politic „Renaștere” din 2 august 2024, contrasemnat de membrii Biroului politic al acestui partid, în lista cărora se regăsește Vasile Bolea. (f.d.a. 42-44)

Deasemenea se reține că, conform informațiilor publice disponibile pe site-ul oficial al Autorității Naționale de Integritate, la rubrica „Portalul Declarațiilor”, subrubrica „Declarații de avere și interese personale”, Vasile Bolea, la data de 10 aprilie 2024, a depus declarația de avere și interese personale (https://public-pdf-declaratii.ani.md/pdf/get/936991/3). Potrivit informațiilor de la pct. 3 din declarație, se atestă că, funcția ocupată de Vasile Bolea este de „Membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”, organ de conducere al Partidului din data de 2023-05-21, numit(ă)/angajat(ă) prin altele (Proces-Verbal nr. 1 din 21.05.2023)”.

Astfel, se atestă că, data de 26 august 2024, la depunerea cererii de către reclamant la Comisia Electorală Centrală privind înregistrarea grupului de inițiativă în susținerea sa în calitate de candidat independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, acesta deținea calitatea de Membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”, organ de conducere al Partidului.

Prin urmare statutul domnului Vasile Bolea, în calitate de membru al unui partid politic, este incompatibil cu statutul unui candidat independent.

Completul judiciar evidențiază că admisibilitatea desemnării unei persoane în calitate de candidat independent este precondiționată în mod imperativ de statutul apolitic al acesteia, indiferent de nivel - membru de partid, membrul organului colegial al partidului sau președintele acestuia.

Astfel, nu pot fi reținute ca întemeiate alegațiile reclamantului precum că, activitatea sa politică nu are vreo legătură cu decizia de a candida independent și că aceasta nu ar influența într-un oarecare mod campania sa în calitate de candidat independent. Or, după cum s-a evidențiat supra, se atestă cert faptul că Vasile Bolea a participat la constituirea a două blocuri electorale - Blocul Electoral „VICTORIE- ПОБЕДА”, pentru participarea la referendumul

constituțional din 20 octombrie 2024 și Blocul Electoral „VICTORIE-ПОБЕДА” pentru participarea la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din aceeași dată, înregistrarea cărora a fost refuzată prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. Nr. 2687 din 7 august 2024.

Completul judiciar precizează că, în conformitate cu prevederile art. 10 din Legea privind partidele politice, nr. 294-XVI din 21.12.2007, (1) Modificarea sau completarea statutului şi programului partidului politic poate fi făcută conform procedurii prevăzute în statutul partidului. (2) Orice modificare a statutului sau programului partidului politic se comunică Agenţiei Servicii Publice în termen de cel mult 30 de zile de la data adoptării hotărîrii respective. (3) Înregistrarea modificărilor şi completărilor operate în statutul sau programul partidului politic se efectuează de Agenţia Servicii Publice în conformitate cu prevederile art.8 alin.(3)–(6), care se aplică în mod corespunzător.

Potrivit art.12 din Legea privind partidele politice, nr. 294-XVI din 21.12.2007, (1) Fiecare partid politic se întemeiază şi activează în baza statutului şi programului propriu. (2) Statutul şi programul partidului politic se aprobă de organele sale împuternicite prin statut.

Completul judiciar reține că, potrivit art. 12 alin. (4) al Statutului Partidului Politic „RENAȘTERE”, calitatea de membru al Partidului Politic „RENAȘTERE” se dobândește din data adoptării hotărârii organizației de partid respective și înregistrarea persoanei în evidență. Odată cu acceptarea cererii, persoana devine membru al Partidului Politic „RENAȘTERE”, dobândind toate drepturile și responsabilitățile ce decurg din statutul de membru de partid.

La caz, după cum rezultă din Declarața de avere și interese personale”, Vasile Bolea deține calitatea de Membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”, organ de conducere al Partidului din data de 2023-05-21, numit(ă)/angajat(ă) prin altele (Proces-Verbal nr. 1 din 21.05.2023)”.

Potrivit art. 12 alin. (5) din Statut menționat, membrii Partidului Politic „RENAȘTERE” sunt înscriși în Registrul de Evidență cu date de identificare. Evidența membrilor se face de secretariatul Partidului în baza acordului fiecărui membru privind prelucrarea datelor sale cu caracter personal, conform legislației în vigoare și se actualizează anual.

Totodată, potrivit art. 14 alin. (2) din Statutul Partidului Politic „RENAȘTERE”, cererea de demisie se face în scris, sub semnătură individuală, și se adresează organizației primare din care face parte demisionatul sau organului ierarhic superior al Partidului. **Odată cu cererea de demisie se va depune și carnetul de membru.**

În acest sens, Completul judiciar remarcă că, la data de 25 august 2024, Vasile Bolea a depus cererea de demisie din funcția de membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”. (f.d.a.201) Cu toate acestea, Vasile Bolea, odată cu cererea de demisie nu a depus și carnetul de membru, după cum prescrie art. 14 alin. (2) din Statutul Partidului Politic „RENAȘTERE”.

În continuare, Completul judiciar remarcă că, potrivit art. 36 alin. (1) lit. i) din Statutul Partidului Politic „RENAȘTERE”, **Consiliul Republican are atribuția de a elibera din funcții, la propunerea Președintelui Partidului, înainte de termen, membrii Consiliului, Biroului, Comisiei de Partid și Comisiei Centrale de cenzori, în cazul prevăzut de statut**. (f.d.a.65-67)

Prin urmare, odată recepționată cererea de demisie a lui Vasile Bolea de către președintele interimar al partidului, doamna Natalia Parasca, în conformitate cu art. 35 alin. (2) din Statutul Partidului Politic „RENAȘTERE”, urmează a fi convocat Consiliul Republican pentru a decide asupra cererii de demisie, având în vedere faptul că Vasile Bolea este membru al Biroului Permanent al Partidului.

Generalizînd cele expuse supra, Completul judiciar conchide că, doar depunerea cererii de demisie din funcția de membru al organului de conducere și încetarea calității de membru al Partidului Politic „RENAȘTERE” semnată de Vasile Bolea la 25 august 2024, fară decizia Consiliului Republican prin care să fie aprobată eliberarea acestuia din funcție, nu poate conduce la concluzia că Vasile Bolea din data de 25 august 2024 nu mai este membru al Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”. Mai mult, și din informația eliberată Comisiei Electorale Centrale de către Inspectoratul General al Poliției nr. 34/17-5955 din 05.09.2024 se reține că:

-la data de 25 august 2024, în intervalul orelor 10:00-12:00, pe stationul central din mun. Orhei a avut loc adunarea cu simpatizanții Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” Blocul politic „VICTORIE - ПОБЕДА” a desfășurat

-la data de 25 august 2024, între orele 13:30-15:00, în piața Vasile Alescandri, Blocul politic „VICTORIE - ПОБЕДА” a desfășurat un eveniment public, cu participarea membrilor și simpatizanților formațiunii politice, în cadrul căruia a fost prezentată candidatura deputatului în Parlamentul RM, d. Vasile Bolea la funcția de președinte al RM în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024.

-la data de 25 august 2024, în intervalul orelor 17:30-19:10, în mun. Comrat, pe stadionul orășenesc a avut loc întrunirea candidatului la funcția de președinte al RM -d. Vasile Bolea deputat în Parlamentul RM.

În contextul celor menționate supra, Completul judiciar reține că prevederile Statutului Partidului Politic „RENAȘTERE” menționate supra în ce privește eliberarea din funcția de membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE” a lui Vasile Bolea nu sunt întrunite la caz, considerent din care nu poate fi reținut argumentul reclamantului precum că acesta s-a eliberat din funcția de membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”. Mai mult, cert fiind confirmat și faptul, că în cadrul acțiunilor organizate și desfășurate de Blocul politic „VICTORIE - ПОБЕДА” în circumstanțele de timp și de fpt elucidate supra, Vasile Bolea sa manifestat în calitate de persoană care va candida la funcția de președinte al RM în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024 fiind susținut de Blocul politic „VICTORIE - ПОБЕДА” .

Constituția RM la art. 54 prevede că, (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului. (2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sînt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.

Totodată potrivit art. 29 Cod administrativ, (1) Orice măsură întreprinsă de autorităţile publice prin care se afectează drepturile sau libertăţile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporţionalităţii.

(2) O măsură întreprinsă de autorităţile publice este proporţională dacă:

a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege;

b) este necesară pentru atingerea scopului;

c) este rezonabilă.

(3) Măsura întreprinsă de autorităţile publice este una rezonabilă dacă ingerinţa produsă prin ea nu este disproporţională în raport cu scopul urmărit.

Totodată, art. 137 Codul administrativ reglementează că, (1) În exercitarea dreptului discreţionar atribuit, autorităţile publice trebuie să acţioneze cu bună-credinţă în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. (2) Dacă autoritatea publică poate decide discreţionar şi doar una din mai multe consecinţe juridice este legală, atunci dreptul discreţionar al autorităţii publice se reduce la alegerea consecinţei juridice/soluţiei legale. (3)

Stările de fapt identice în esenţă se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. (4) Dacă într-un caz autoritatea publică şi-a exercitat dreptul discreţionar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să îşi exercite dreptul discreţionar în acelaşi mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenţionează să îşi schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreţionar în cazuri similare.

Principiul statului de drept, care include respectul pentru demnitatea și drepturile omului, generează obligația statului de a utiliza instrumente juridice proporționale de drept administrativ pentru realizarea scopurilor publice. Această obligație, având în vedere că este realizată în interesul public, impune și anumite trăsături specific pentru procedurile administrative.

La rândul lor, realizând pe deplin competențele legale procedurale, instanțele de contencios administrativ iau în considerare litigiile legate de exercitarea autorităților publice ale autorităților executive, autonomiei locale, funcționarilor acestora, precum și alți titulari ai autorităților publice. În acest domeniu există riscul de a permite atingerea sau chiar încălcarea drepturilor unui cetățean în procesul relațiilor dintre cetățean, persoane fizice și stat, și în acest domeniu este deosebit de important ca instanțele administrative să asigure protecția efectivă, implicându-se ca un garant al restabilirii depline a drepturilor, libertăților și intereselor legitime încălcate ale persoanelor fizice și juridice.

În acest context, aplicarea corectă a principiului proporționalității de către instanțele de jurisdicție administrativă, aplicarea corectă a potențialului testului proporționalității - poate avea un impact enorm asupra asigurării ordinii de drept și a statului de drept în activitățile realizate de subiecții puterii.

Din punct de vedere conceptual, proporționalitatea acțiunilor administrative, mai ales la emiterea unui act administrativ individual, constă în obligația organelor statului de a nu permite ingerința în drepturile cetățeanului, decât în condițiile legii, într-o manieră armonioasă și echilibrată și numai atunci când aceasta este cerută de interesul public, fără a afecta esența drepturilor subiective. Este posibil să se interfereze cu drepturile omului prin activitate administrativă, dar această acțiune trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit, să fie adecvată, necesară și rezonabilă.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova, elaborând legislație constituțională, propune și dezvoltă constant conceptul de legalitate și proporționalitate, statuând că exercitarea drepturilor și libertăților nu poate fi supusă restricțiilor, cu excepția celor prevăzute de legea, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute de Constituție pentru realizarea acestor

obiective este necesară și proporțională cu situația în care se aplică măsura (HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, §94).

Completul judiciar specializat, menționează că, un act administrativ, ca orice altă măsură suverană, trebuie să respecte și principiul proporționalității. Astfel, orice măsuri luate de autoritățile publice care atinge drepturile și libertățile prevăzute de lege trebuie să respecte principiul proporționalității. Sintagma „ar trebui ”, folosită de legiuitorul Republicii Moldova în textul articolului 29 din Codul administrativ, înseamnă datoria absolută a autorităților publice de a respecta proporționalitatea la luarea măsurilor oficiale, precum și datoria instanței de a verifica respectarea proporționalității, mai ales în cazurile de depunere a unei cereri de contestare.

Principiul proporționalității decurge în mod inerent dintr-o înțelegere și acceptare a statului de drept și are ca scop protejarea cetățenilor de administrația publică disproporționată.

Astfel, mijloacele pentru atingerea unui anumit scop trebuie să fie adecvate, necesare și rezonabile. Măsura este adecvată numai dacă poate atinge scopul dorit și este necesară numai dacă nu există alte mijloace la fel de adecvate care să nu încalce drepturile persoanei în cauză. Mai mult, legătura dintre scop și mijloace nu trebuie să fie neîntemeiată.

Totodată Completul judiciar subliniază că, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate, (art. 21 Cod administrativ).

Cu raportare la speța în cauză, Completul judiciar specializat va reține că Comisia Electorală Centrală a respectat principiul proporționalității la emiterea Hotărîrii CEC nr.2754 din 29 august 2024, prin care s-a respins cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea. Or, după cum a fost elucidat supra, candidatul independent este persoana care îşi înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcţii publice elective **independent de partidele politice** şi de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător. În speță însă, după cum a fost stabilit supra, la data depunerii cererii la Comisia Electorală Centrală privind înregistrarea grupului de inițiativă în susținerea sa, în calitate de candidat intependent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Bolea Vasile deținea funcția de membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”.

În acest sens, Completul judiciar reține concluziile Curții Constituționale expuse în pct. 61 din Hotărârea nr. 20/2015, potrivit cărora „O normă urmează a fi edictată în sensul aplicării acesteia. Imposibilitatea aplicării face norma

inexistentă”. Adică, după cum s-a evidențiat inclusiv în pct. 31 din Decizia Curții Constituționale nr. 8 din 24 ianuarie 2020, *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării).

În condițiile speței, Completul judiciar evidențiază că admisibilitatea desemnării unei persoane în calitate de candidat independent este precondiționată în mod imperativ de statutul apolitic al acesteia, indiferent de nivel - membru de partid, membrul organului colegial al partidului sau președintele acestuia.

Completul judiciar reține, prin analogie, și concluziile imperative expuse în pct. 90 – 97 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2014 privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 şi validarea mandatelor deputaților aleși, conform cărora sunt inadmisibile crearea și funcționarea unor blocuri electorale camuflate, adică candidarea unui conducător de partid din partea altei entități politice.

Or, și în spața în cauză, odată ce se constată cert că reclamantul deține funcția de membrul Biroului Politic în cadrul Partidului Politic Partidul „RENASTERE”, și participă la manifestațiile organizate de către acesta, intenția acestuia de a inița înregistrarea sa în calitate de candidat independent – este evident camuflată. Or, după cum rezultă din materialele cauzei se reține că, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2687 din 07 august 2024, s-a refuzat înregistrarea Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” conform solicitărilor înregistrate sub nr. CEC-7/14874 din 30 iulie 2024 și nr. CEC-7/14951 din 2 august 2024 – fapt ce în consecință denotă imposibilitatea înaintării unui candidat la alegerile prezindențiale din 20.10.2024 din partea acestei formațiuni.

Cu toate acestea se reține că, la data de 25 august 2024, Blocul politic „VICTORIE - ПОБЕДА” a desfășurat evenimente publice, cu participarea membrilor și simpatizanților formațiunii politice, în cadrul căruia a fost prezentată candidatura deputatului în Parlamentul RM, d. Vasile Bolea la funcția de președinte al RM în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, în același timp - în următoarea zi, la data de 26 august 2024, domnul Vasile Bolea, deja în calitate de candidat independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, a depus la Comisia Electorală Centrală cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în susținerea sa.

Reieșind din cele expuse expuse supra, Completul judiciar conchide că acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vasile Bolea către Comisia Electorală Centrală privind anularea Hotărîrii CEC nr.2754 din 29 august 2024, obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra grupul de inițiativă pentru

susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova -dl. Vasile Bolea, este una neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.,art.224 alin. (1) lit. f), 225 Cod Administrativ, art. 389-390 CPC, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

H O T Ă R Ă Ș T E :

Acțiunea în contencios administrativ electoral înaintată de Vasile Bolea către Comisia Electorală Centrală privind anularea Hotărîrii CEC nr.2754 din 29 august 2024, obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra grupul de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova -dl. Vasile Bolea, ***se respinge ca neîntemeiată.***

Hotărîrea poate fi contestată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 zile de la pronunțare.

Preşedintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Dașchevici

Grigore

Bostan Angela